

MARIJA
UJEVIĆ
Galetović

kod
MEŠTROVIĆA

MARIJA
UJEVIĆ
Galetović

kod
MEŠTROVIĆA

MARIJA UJEVIĆ Galetović

kod
MEŠTROVIĆA

17. srpnja – 14. rujna 2014.

Galerija Meštrović
Šetalište Ivana Meštrovića 46, Split

Dvije-tri crtice

„Savremenici mi nisu opasni, niti ih se bojim ni stidim, već 'bivši' i 'idući' – u vremenu gdje ove oznake nestaju, leži moja trema pred ispitom.“
(Ivan Meštrović)

„Svaki autor bi trebao ostaviti bar 10 dobrih radova koji će se pamtili.“
(Marija Ujević Galetović)

Vrt Galerije Meštrović i ovaj put je, izložbom „Marija Ujević Galetović kod Meštrovića“ u kojoj prikazujemo njezine kiparske i slikarske radove, postao mjesto susreta dviju umjetnosti čije se podudarnosti stapaju u začudnoj razigranosti oblika, sjena, odsjaja... Ta očekivana radost koja nastaje dijalogom dviju umjetnosti bila je poticaj da se upustim u ovaj izazovni projekt. Svjestan da umjetnost Marije Ujević Galetović nikada nije bila predstavljena splitskoj publici samostalnom izložbom, osim nekoliko radova na nekim skupnim izložbama, pred sobom sam imao kompleksan zadatak kojemu sam još pridodao i zahtjevnosti koje proizlaze iz susreta s Meštrovićevim ostvarenjima, što je cijeli projekt učinilo ozbiljnim poslom, ali i pravom poslasticom za kustosa. Prepoznati i omogućiti dijalog između umjetnosti dvoje umjetnika, a pogotovu između suzdržane akademske uzvišenosti Meštrovićeva djela i razigrane i duhovite umjetnosti Marije Ujević Galetović, postaje izazov kojemu valja pristupiti s velikim obzirom, neovisno o tome jeste li autor izložbe ili ste posjetitelj.

Izloženi radovi u vrtu, tik uz Meštrovićeva remek-djela i u podnožju velebne palače Galerije Meštrović, prepušteni su gledatelju i njegovoj istovremenoj analizi i usporedbi s Meštrovićevim ostvarenjima za koja je i stvoren cijeli ambijent. U dosadašnjim izdanjima iz ciklusa „Umjetnik kod Meštrovića“ suočio sam niz značajnih umjetnika s Meštrovićem vodeći računa o njihovu integritetu, no ovom prigodom, dovodeći umjetnost Marije Ujević Galetović u Meštrovićevo okrilje, nisam imao potrebu „štiti“ je od Meštrovića. Vitkost i elegancija njezinih „Mački“ korespondira s Meštrovićevim izduženim stupovljem i gracioznošću „Dalekih akorda“. Voluminoznost aktova, poput „Avokada“

ili „Akta“ – plesačice te Marijina duhovitost koja je tako izražajno zadržana u njima, savršeno se uklapaju u društvo s Meštrovićevom „Perzefonom“. Moćni „Val“ se svojom površinom sive game boja, osunčanom na središnjem platou vrta, mirno ali snažno prelijeva prema moru i svojim oštrim sjenama dopunjava zamišljenu kompoziciju. Monumentalnost „Vala“ posebno se očituje postupnim podizanjem očista gledatelja koji se uspinje ulaznim stubištem kada se otvara prekrasan pogled na vrt i na raster glavnog stubišta u pozadini „Vala“. Obilaskom oko tog Marijina najvećeg izloženog djela primijetiti ćete da je zapravo riječ o aktu, ostvarenju koje zasigurno stoji uz bok najboljih takvih djela Henryja Moorea. I u tome, najvećem eksponatu, kao i u fragilnom porculanskome „Franzu Kafki“ jasno se čitaju umjetničke preokupacije, ali i suptilnost koja krasi njezin opus. Senzualnost i erotičnost također je predstavljena s posebnim senzibilitetom, tako svojstvenim Mariji Ujević Galetović. Erotika je kod Meštrovićevih radova sredstvo ekspresije, no u ovim Marijinim radovima „čitamo“ jedan posve drugačije impostiran – ženski rukopis zaobljen senzualnošću kao i jedva primjetnim bljeskovima lascivnosti.

Osjećaj i intuicija umjetnice mogu se prepoznati i u njezinim slikarskim radovima od kojih se neki prvi put predstavljaju javnosti. „Okrutne planine“ plod su njezina suosjećanja sa sportašem koji ih nije uspio ukrotiti, a moru, koje prikazuje na tri svoja slikarska djela, ona se i ne pokušava suprotstaviti nego mu prilazi s velikim poštovanjem, opet kao posljedica njezinih doživljaja na otvorenome moru uz koje je provela gotovo polovinu svog života. Nije ni čudo da, dovršavajući rad na svojem „Autoportretu“ u svjetlucavoj carrari, od mora posuđuje dva tamna oblutka koja su se odmarala na žalu te ih umeće kao oči u svoj lik. Marija je svoje morske motive naslikala u Zagrebu, daleko od mora, no tu uzbibanu morsku površinu i duboku modrinu koje nam donosi na platnu snažno je sačuvala u svojim „očima od mora“.

Meštrović je za svoju splitsku Galeriju Darovnicom namijenio brojna remek-djela koja se po svom sadržaju, kompoziciji i tematici uvelike razlikuju od isto tako pomno odabranih radova namijenjenih zagrebačkom

gornjogradske muzeju – muzeju što nam ga je podario s ostvarenjima koja prikazuju rad suzdržanog, introvertiranog i ponekad hermetičnog umjetnika. Splitu je pak namijenio „Ženu kraj mora“, „Odmaranje“ (ženski akt), „Daleke akorde“, „Psihu“, „Kontemplaciju“, „Perzefonu“, „Vestalku“, da nabrojim samo neke. To su ženski likovi, mnogi od njih i aktovi, senzualni i istovremeno meštrovličevski monumentalni. Uvjeren sam da je htio da njegova vila-muzej uz more odiše temperamentom Mediterana što ga je Meštrovčić svakako nosio u sebi i što ga je nesumnjivo iskazao stvarajući djela koja je odlučio tu izložiti.

Taj duh Mediterana i intime Juga koju osjećate u vrtu Galerije, obogaćen je toplinom i razigranošću djela Marije Ujević Galetović izloženih uz radove velikog učitelja. Njihovi radovi u osunčanome vrtu Galerije uz more zajedno potvrđuju kvalitetu i kontinuitet hrvatskoga kiparstva, vitalnost te plemenite umjetnosti, ali i njihovu zajedničku nakanu da gledatelje i one koji će ih slijediti jasno upute na univerzalne vrijednosti, na potrebu truda, rada i beskompromisnosti u stvaranju. Jedino tako, kako poručuju i Ivan i Marija, talent, unutarnja snaga i karakter dolaze do izražaja, a kod umjetnika do ostvarenja koja će ih učiniti besmrtnima.

Andro Krstulović Opara

Pobjegla iz raja / Escaped from Paradise, 2011.
bronca / bronze
157 cm

Mačka II / Cat II, 2008.
bronca / bronze
141 cm

Val / Wave, 2001.
stiropor i gips / styrofoam and plaster
700 x 200 x 200 cm

Avokado / Avocado, 2001.
branca / bronze
153 cm

Akt / Nude, 2001.
branca / bronze
148 cm

Mačka III / Cat III, 2011.
bronca / bronze
141 cm

Mačka / Cat, 2001.
bronca / bronze
167 cm

Franz Kafka, 1977.
porculan / porcelain
55,5 cm

A.G. Matoš, 1975.
bronca / bronze
26 cm

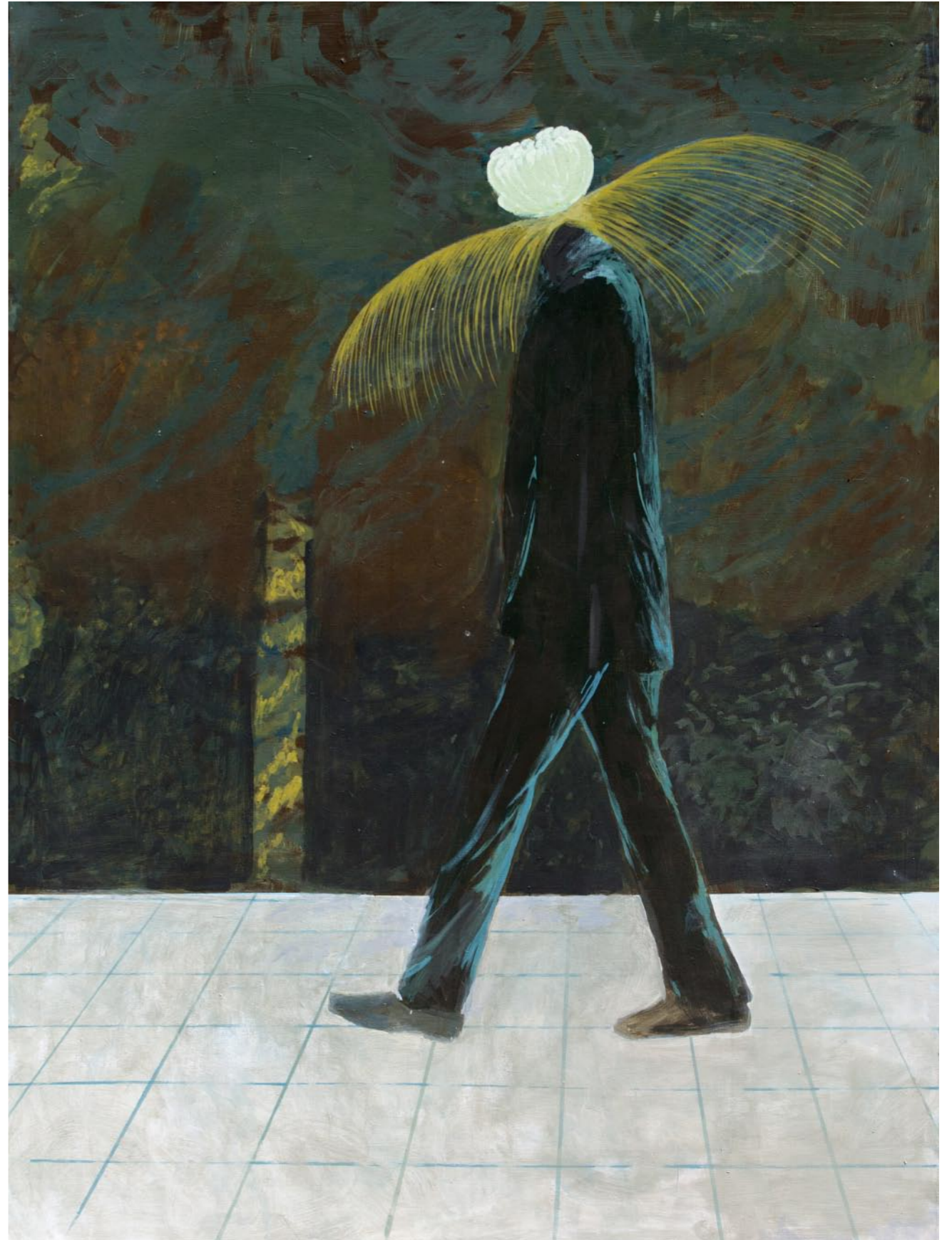

Anđeo u moru / Angel in Sea, 2006.
akril na platnu / acrylic on canvas
148 x 196 cm

>>
Pevsner, 2005.
akril na platnu / acrylic on canvas
200 x 150 cm

>>>
Venecija / Venice, 2012.
akril na platnu / acrylic on canvas
200 x 150 cm

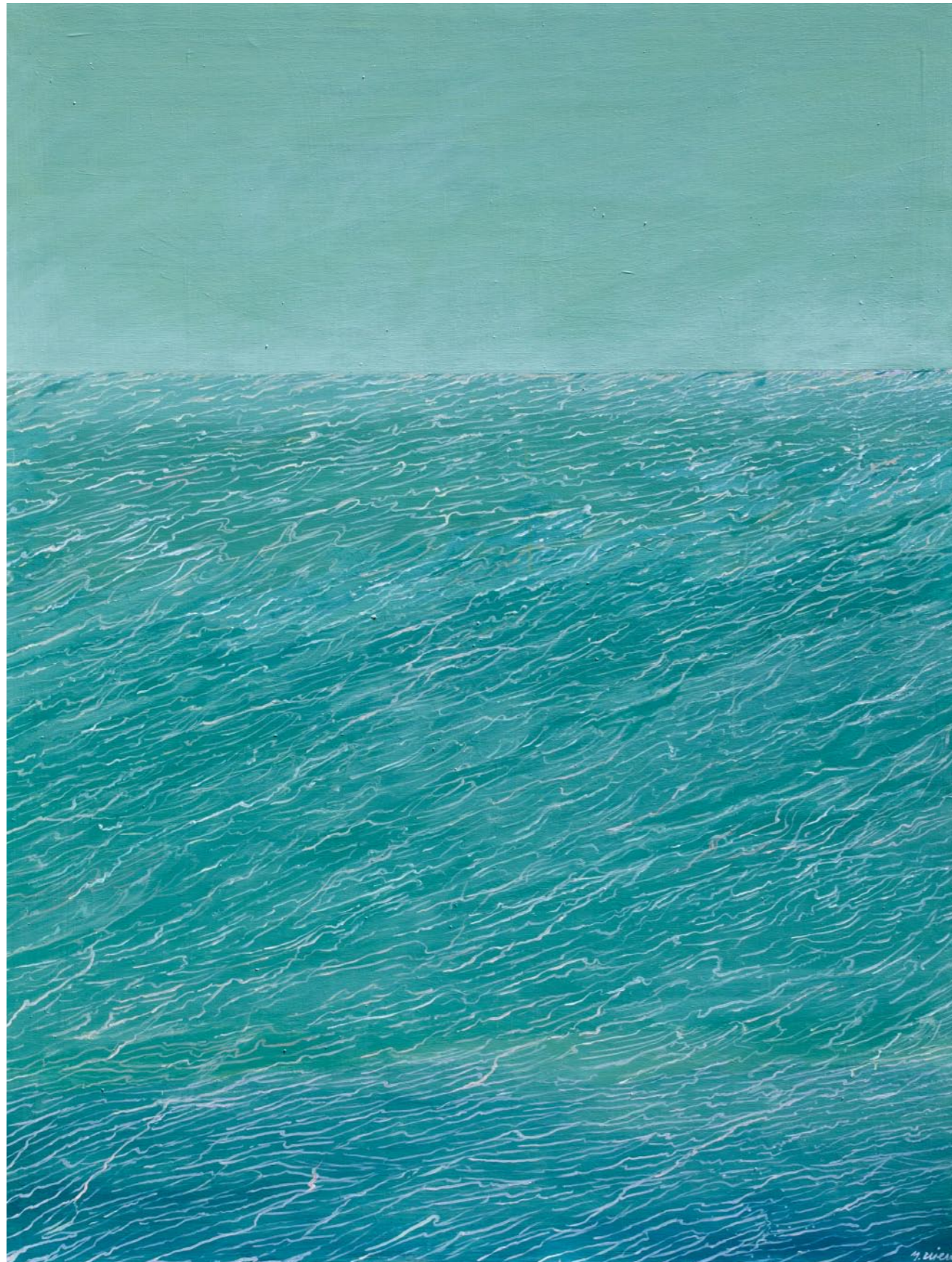

Okrutne planine / Cruel Mountains, 2011.
akril na platnu / acrylic on canvas
145 x 190 cm

>>
Pred olujom / Before Storm, 2014.
akril na platnu / acrylic on canvas
200 x 150 cm

>>>
More I / Sea I, 2006.
akril na platnu / acrylic on canvas
150 x 100 cm

Mačka i miš / Cat and Mouse, 2012.
akril na platnu / acrylic on canvas
150 x 140 cm

Izložena djela / Exhibited works

SKULPTURE

1. *Franz Kafka, 1977.*
porculan / porcelain
55,5 cm
2. *A.G. Matoš, 1975.*
bronca / bronze
26 cm
3. *Autoportret / Self-Portrait, 1997.*
kamen / stone
34 cm
4. *Val / Wave, 2001.*
stiropor i gips / styrofoam and plaster
700 x 200 x 200 cm
5. *Mačka / Cat, 2001.*
bronca / bronze
167 cm
U vlasništvu MSU-a, Zagreb / Owned by MCA, Zagreb
6. *Mačka II / Cat II, 2008.*
bronca / bronze
141 cm
7. *Mačka III / Cat III, 2011.*
bronca / bronze
141 cm
8. *Avokado / Avocado, 2001.*
bronca / bronze
153 cm
9. *Akt / Nude, 2001.*
bronca / bronze
148 cm
10. *Pobjegla iz raja / Escaped from Paradise, 2011.*
bronca / bronze
157 cm

SLIKE

1. *Anđeo u moru / Angel in Sea, 2006.*
akril na platnu / acrylic on canvas
148 x 196 cm
Privatno vlasništvo / Privately owned
2. *Pevsner, 2005.*
akril na platnu / acrylic on canvas
200 x 150 cm
3. *More I / Sea I, 2006.*
akril na platnu / acrylic on canvas
150 x 100 cm
4. *Mačka i miš / Cat and Mouse, 2012.*
akril na platnu / acrylic on canvas
150 x 140 cm
5. *Venecija / Venice, 2012.*
akril na platnu / acrylic on canvas
200 x 150 cm
Privatno vlasništvo / Privately owned
6. *Okrutne planine / Cruel Mountains, 2011.*
akril na platnu / acrylic on canvas
145 x 190 cm
7. *Pred olujom / Before Storm, 2014.*
akril na platnu / acrylic on canvas
200 x 150 cm

Marija Ujević Galetović – umjesto biografije

Svestrana umjetnica akademkinja Marija Ujević Galetović rođena je u Zagrebu 20. listopada 1933. u obitelji s puno djece u kojoj se njegovalo stvaralaštvo, kultura i umjetnost. Otac Mate Ujević bio je profesor, pokretač Hrvatske enciklopedije, a majka Marija bila je također profesorica. Osnovnu i srednju školu završila je u Zagrebu, a 1958. godine diplomirala na Kiparskom odsjeku zagrebačke Akademije likovnih umjetnosti u klasi profesora Frane Kršinića. Nakon studija usavršavala se na londonskoj *Central School of Arts* (1959./60.). Od 1987. profesorica je na Kiparskom odsjeku Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu, a od 1998. redovita je članica Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

U prvim susretima s glinom i modeliranjem, kad joj je bilo tek 12 ili 13 godina, otkriva impresivan osjećaj za materiju i oblikovanje. Otkako se pojavila na hrvatskoj likovnoj sceni s grupom „Staza“ 1960., pomiče granice svojih istraživanja različitih materijala pa modelira u alabastru, porculanu, terakoti, kamenu, aluminiju, bronci, poliesteru, gipsu i plastici. Često materijalima dodaje boju.

Njezina je skulptura dominantno figurativna i suvremena. Marija Ujević Galetović voli raditi po instinktu, što potvrđuje i riječima da u umjetnosti nije ključno pitanje što, nego kako. Unatoč različitim materijalima i temama zastupljenim u njezinu opusu, svugdje je vidljiv autoričin rani i istančani osjećaj za sažetost i sintezu volumena, koji vodi k tome da se skulptura pretvara u znak i stječe svoju simboličnu vrijednost. Posebno se ističu njezini portreti, jednako reducirane fizionomije kao i cijeloga lika. Kiparičin opus tako logično vodi do stvaranja impresivnog broja primjera spomeničke plastike i javne skulpture. Njezina ostvarenja javnih spomenika snažno osvajaju prostor. Svako djelo pokazuje kiparičinu osnovnu namjeru, a to je pronalazak ravnoteže između tjelesnog i duhovnog, što je pak zadatak za osobu izrazito pronicljiva duha, upravo kao što ga ona ima. Iz kiparskog volumena prelazi na slikarsku plošnost tek 2004., ali jednako snažno i upečatljivo.

Sudjelovala je na brojnim skupnim izložbama u zemlji i inozemstvu, a priredila je i petnaestak samostalnih. Bila je

pobjednica brojnih kiparskih natječaja i primila je brojne nagrade. Smisao svoje umjetnosti jasno sažima: „Sve što radim borba je za trajanje. Čovjek želi trajati.“

Vesna Bulić

Autoportret / Self-Portrait, 1997.
kamen / stone
34 cm

MARIJA UJEVIĆ GALETOVIĆ kod MEŠTROVIĆA

17. srpnja – 14. rujna 2014.

Galerija Meštrović, Šetalište Ivana Meštrovića 46, Split

kustos izložbe, autor postava i filma

Andro Krstulović Opara

koautorica postava izložbe

Vesna Bulić

konzervacija i restauracija

Tanja Budimir Bekan

Nediljko Pleić

transport i tehnička realizacija

Marko Borović

Marko Bradarić

Tanja Budimir Bekan

Nediljko Pleić

snimatelj i montažer filma

Milan Latković

nakladnik

Muzeji Ivana Meštrovića

za nakladnika

Andro Krstulović Opara

tekstovi

Vesna Bulić

Andro Krstulović Opara

fotografije

Zoran Alajbeg

lektura

Strahimir Primorac

oblikovanje

Viktor Popović

tisak

Kerschoffset, Zagreb

naklada

700

srpanj 2014.

ISBN 978-953-7396-24-4

Projekt je ostvaren sredstvima Ministarstva kulture,
60.splitskog ljeta i Muzeja Ivana Meštrovića

Posebno se zahvaljujemo Ljevaonici Ujević- Zagreb,
Muzeju suvremene umjetnosti- Zagreb, Gliptoteci
HAZU, gđi Nedi Young te gosp Igoru Franiću.

naslovnica

Marija Ujević Galetović
Mačka III, 2011. (detalj)

ISBN 978-953-7396-24-4